

DUHA

ZAJÍMAVOSTI A KRÁSY ČÍNY

02/2017

Editorial

Pokud budete mít při cestách do Říše středu chuť na tradiční kulturu, možná zajdete do divadla na Pekingskou operu. V takovém případě je potřeba připravit se na opravdu nevšední zážitky a doporučujeme něco si k tématu přečíst. Na rozdíl od opery západní, uvidíte na scéně minimum kulís a rekvizit, jeviště bývá spíše prázdné. O to bohatší jsou kostýmy a líčení herců. Každý tah, barva, každý pohyb, mrknutí a gesto ukrývá nějaký symbolický význam. Herci kromě pro nás zvláštního zpěvu, mimochodem nesmírně náročného na dech, musí zvládat akrobatické prvky, které jsou pro diváka ze západu velice přitažlivé. Aby je herci dobře zvládali, začínají s tvrdým tréninkem již v útlém dětství (možná si někteří vzpomenete na filmové drama známého čínského režiséra Čchen Kchaj-ke „Sbohem, má konkubína“).

Pokud si vyberete představení Pekingské opery určené pro turisty ze západu, uvidíte spíše kratší úryvky bohaté na akrobatické prvky. Zavítáte-li do divadla pro místní, připravte se na velice dlouhé scény a nebudte překvapeni, když si budou čínští diváci u vystoupení povídat, budou přicházet a odcházet, případně budou u nejnáročnějších pasáží herce hlasitě povzbuzovat, chválit je a tleskat jim. Je to úplně jiný přístup, než na jaký jsme v našich operních domech zvyklí, každopádně i to je zajímavá zkušenost.

Přejeme příjemné čtení

Zuzana Franklinová
redaktorka časopisu DUHA

Obsah

4	Zrod a kouzlo Pekingské opery	34	Originalita čínských animovaných filmů
8	Vodní zákraky v horském Ťiou-čaj-kou	37	Výhodný vstup Číny do WTO
13	Starověký čínský kalendář v moderní době	38	Mistři řemesla v Zakázaném městě
14	Znovuobjevená zákoutí Číny	41	Příслови: přimalovat hadovi nožky
18	Chrám zavěšený v prázdnotě	42	Vliv změny politiky plánování rodičovství na porodnost
20	Tajemná Šang-ri-la	44	Deset čínských provincií s nejvyšším životním standardem
24	Rituální rukopisy kultury Tung-pa		
26	Úsměv a krev: úsilí čínského chovatele	48	Jednoduché recepty z domácí čínské kuchyně
31	Návrat k jízdám kolám	50	Uzly přitahující štěstí
32	Palác z porcelánu		

Časopis DUHA Zajímavosti a krásy Číny

čtvrtletník, 6. ročník

Registrován v evidenci periodického tisku pod evidenčním číslem: MK ČR E 21261
ISSN: 2336-1905
Náklad: 5 000 ks

Datum vydání: 30. 11. 2017

Výroba: M-Phoenix, s.r.o.
ve spolupráci s CRI (<http://asiednes.cz>)

Grafická úprava: Jan Mottl (www.janmottl.cz)

Editace a jazykové korektury: Květuše Procházková

Foto: archiv CRI, archiv M-Phoenix, s.r.o., Zdeněk Chmelka, Aleš Krejčí

Kontakt pro zájemce o reklamu nebo bezplatné zasílání časopisu na: **casopisduha@seznam.cz**

Starší čísla najdete ke stažení na stránce **www.mphoenix.eu**

Vydává: **M-Phoenix, s.r.o.**
Turnovského 497/2, 100 00 Praha 10
IČ: 241 86 236, DIČ: CZ24186236

Zrod a kouzlo Pekingské opery

Pekingská opera, která je v Číně též považována za „východní drama“, je nedílnou součástí čínské kultury a dostala svůj název podle místa zrodu – Pekingu.

Pekingská opera má přes dvě stě let starou historii. Vychází ze starých místních oper, zvláště pak z opery „Chuej-pan“, která byla velice populární v jižní Číně již v 18. století. V roce 1790 byla opera „Chuej-pan“ poprvé představena v Pekingu u příležitosti narozeninových oslav čínského císaře. Poté přišlo do Pekingu množství uměleckých souborů napodobujících tento styl. „Chuej-pan“ byla velice flexibilní – v Pekingu dokázala vstřebat i další umělecké prvky z jiných oper, divadelních žánrů a her z různých oblastí Číny. To po-

mohlo zvýšit její uměleckou úroveň. Od konce 19. století až do začátku 20. století hovoříme v souvislosti s Pekingskou operou o desítky let trvajícím vývoji a zároveň o nejrozšířenějším druhu opery v Číně.

Drží prvenství, pokud se týká zastoupení žánrů, počtu herců, skupin, ale i diváků. Ze všech oper má největší společenský vliv.

Pekingská opera je uměním kombinovaným: je v ní zastoupen zpěv (čchang),

monolog (nien), herectví (cuo), boj (ta) i tanec (wu) dohromady. Vypráví příběhy a popisuje postavy prostřednictvím standardizované symboliky. V pekingské opeře rozlišujeme mužské role šeng a ťing, ženské role – tan a roli čou, která může představovat obojí, mužskou i ženskou. Kromě těchto hlavních rolí jsou i vedlejší role.

Líčení masek v Pekingské opeře je považováno za specifický druh umění. Z tváře lze poznat povahu – věrnost či zradu, dobro či zlo, a také společenskou vrstvu, ve kterém žije nalíčená osoba. Např. červená barva popisuje věrnost a upřímnost, fialová barva symbolizuje moudrost a statečnost, bílá barva naznačuje, že je postava mazaná a zlá. Modrá barva ukazuje statečnost, osoba se žlutou maskou je krutá. Zlatá či stříbrná barva jsou barvami božstev (včetně Buddhy), ale i démonů. Skrývá v sobě zároveň symboliku i tajemství.

Obvykle bývá konec 18. století považován za dobu prvního rozkvětu Pekingské opery. V této době byly nejen velmi aktivní místní opery, ale konalo se též velké množství představení na císařském dvoře. Jelikož si císařská rodina velmi oblíbila Pekingskou operu, znamenalo to pro ni rapidní zlepšení materiálních podmínek.

Odrazilo se to např. v lepší a zajímavější scénografiích, kostýmech, nalíčení masek, dekoracích atd. Vzájemný vliv dvorní a místní opery přinesl Pekingské opeře neuvěřitelný rozvoj.

Druhým rozkvětem Pekingské opery se stala 20. až 40. léta minulého století. S tím souvisel i vznik nových hereckých škol. Mezi nejznámějšími pak patřily škola herce Mej Lan-fang (1894-1961), Šang Siao-jün (1900-1976), Čeng Jen-čchiou (1904-1958) a Sün Chuej-šeng (1900-1968). Herci ze všech jmenovaných škol se hodně proslavili, i proto, že hráli na jevištích největších měst v Číně (např. v Pekingu nebo Šanghaji).

Umělec Mej Lan-fang je jedním z nejvýraznějších tváří Pekingské opery. Začal studovat operu ve svých osmi letech a již v jedenácti hrál poprvé na jevišti. Obzvláště něho uměleckého mistrovství dosáhl při ztvárnění ženské role – padesátice „Tan“. Vytvořil a rozvíjel svůj jedinečný herecký projev při zpěvu, monologu, tanci, hudbě,

oblékání i líčení. V roce 1919 Mej Lan-fang navštívil se souborem Pekingské opery Japonsko. Tak poznali Pekingskou operu prvně také v zahraničí. V roce 1930 následovaly USA. Představení v hlavní roli s Mejem Lan-fangem mělo obrovský úspěch. V roce 1934 umělecký soubor navštívil Evropu – také zde sklízeli umělci zasloužený úspěch – zejména pak u odborné veřejnosti. Od té doby umělecký svět počítá s Pekingskou operou jako součástí čínského kulturního dědictví.

Po otevření se světu zažila Pekingská opera další období rozvoje – nemalou zásluhu na tom měla výrazná podpora čínské vlády. Motivací byla především podpora tradičních čínských kulturních hodnot.

Celoročně je možné vidět Pekingskou operu v divadle Čang-an. Mezinárodní soutěž fanoušků Pekingské opery přitahuje milovníky Pekingské opery z celého světa. Zároveň zosobňuje Pekingská opera důležitou součást čínských tradic při mezinárodní kulturní výměně.

>>>

Postavy v Pekingské opeře

Celkem rozlišujeme čtyři hlavní typy postav v Pekingské opeře: šeng, dan, ťing a čou. Ty se dále dělí:

Šeng:

- Lao-šeng (dospělý muž ze středověku) - většinou se jedná o postavu vyšší hodnosti- premiér, generál či císař.
- Mo (starší, trochu senilní dědečkové), patří také k roli lao-šeng – postavy pohybující se ve spodní vrstvě společnosti. Při malování masky mají bílý malý kroužek okolo nosu (bílý pudr), proto dostali přezdívku „malá barevná maska“. Jsou na třetím místě po velké barevné tváři a druhé barevné tváři v roli ťing, proto ji lidé říkají také třetí barevná tvář.
- Siao-šeng (postava mladého muže)

Dan:

- Čching-ji – žena středního věku, představuje paní či slečny ze šlechtických rodin.

- Wu-dan je žena, která umí dobře bojovat.
- Hua-dan je mladé děvče, většinou z nižších společenských vrstev, např. služka.

Ťing většinou představuje panské role, které jsou zvláštní buď charakteristikou, povahou anebo pohledem.

Zdroj: CRI ■

Masky Pekingské opery

Masky v souvislosti s Pekingskou operou plní spíše symbolický význam. Umělci mají na tváři nanesené určité

barvy, které symbolizují charakter, povahu, ale i osud dané postavy. Např. červená tvář má pozitivní význam – symbolizuje věrnost; černá tvář je víceméně neutrální – je symbolem statečného a chytrého člověka; masky s modrou nebo zelenou barvou jsou

rovněž neutrální, většinou se jedná o zločínky. Žluté a bílé masky jsou zpravidla spojeny s negativním významem. Zlaté a stříbrné tváře evokují tajemství, většinou jsou tak zobrazení bohové nebo démoni.

Vodní zázraky v horském Žiou-čaj-kou (九寨沟)

Autor textu a fotografií: Aleš Krejčí

Nízký oblak proniká do lesa na úbočí hory. Kapky studené vody stékají po kmenech borovic na listnatý a bambusový podrost. Nasáklý mech a trouchnivějící padlé kmeny už vodu nechtějí dál přijímat, ta stružkami odtéká dolů. Stružky se postupně spojují do potůčků a říčky a rychle spěchají po svahu. Vymílají koryto až na vápencový, pískovcový či břidličný podklad. Teprve na dně údolí je zpomalí jezerní kaskáda. Jsme v nadmořské výšce 3 100 metrů v pohoří Min-šan v severním Sečuánu. V národním parku Žiou-čaj-kou se nesmí chodit mimo upravené chodníky, ale i pohled z nich do původního horského pralesa je fascinující.

Dlouhé jezero (údolí Ze-ča-wa)

Kaskáda u Jiskrného jezera v údolí Šu-čeng

Žiou-čaj-kou je vysokohorským krasovým územím v nadmořské výšce od dvou do čtyř tisíc sedmi set metrů. Bylo vytvořeno ledovcovou erozí, působením vodních srážek a tektonickou aktivitou. Rozloha národního parku je 720 km² a téměř dvě třetiny plochy jsou pokryty smíšeným lesem, ve kterém žije 170 druhů savců a čtrnáct druhů ptáků. V rezervaci bylo popsáno přes dva tisíce pět set druhů rostlin včetně 212 vodních. Tím nejslavnějším úkazem Žiou-čaj-kou je však 114 jezer, protkaných množstvím peřejí, kaskád a vodopádů, z nichž ten největší (Nuorilang) má šířku 320 metrů. To, co v Žiou-čaj-kou všichni nejvíce obdivují, je úžasně čistá a průzračná voda. Její barva se s hloubkou tůní a jezer mění od světlounce zelených a modravých odstínů přes tyrkysové valéry až po neuvěřitelně temnou inkoustovou modř. Pod hladinou jsou vidět napadané kmeny mrtvých stromů, ale pokud z nich kousek zůstane nad hladinou, hned z něho vyráží nový život. Ve vodě rozpuštěný uhličitán vápenatý a další minerály dodávají živiny unikátním ostrůvkům – některé se podobají bonsajům.

Voda je hlavním prvkem, který utváří krásu a bohatství této rezervace, mnohými považované za jednu z pěti nejkrásnějších přírodních scénérií v celé Číně. Až do 50. let minulého století se o Žiou-čaj-kou nevědělo a oblast byla pro přírodovědce překvapením. Od 70. let se postupně zpřísňovala

>>>

Vodopád Nuorilang na horním konci údolí Šu-čeng

Mělčiny bonsají v údolí Šu-čeng

Nový porost na kmeni pod hladinou (údolí Ri-ze)

U Jezera odpočívajícího draka (údolí Šu-čeng)

ochrana celé oblasti, nejdříve na úrovni provincie a později na celostátní i mezinárodní úrovni. V roce 1992 byla oblast Ťiou-čaj-kou zapsána na seznam Světového přírodního dědictví UNESCO, v roce 1997 se stala světovou biosférickou rezervací. V čínském značení turistických cílů má samozřejmě nejvyšší stupeň AAAAA. To je lákadlem tisíců domácích i zahraničních návštěvníků.

V parku se denně pohybuje kolem dvaceti až třiceti tisíců turistů. Trvale rostoucí zájem návštěvníků je ovšem v rozporu se zájmy ochrany unikátního přírodního bohatství. Správa národního parku tedy povoluje v letní sezoně vstup nejvýše 41 tisícům osob v jednom dni. Proto jsou některé starší cesty rušeny a přívál návštěvníků je soustřeďován na velkokapacitní dřevěné chodníky a visuté lávky. Nutno

přiznat, že jsou trasovány výborným způsobem a návštěvníkovi umožňují ty nejlepší pohledy na jezera, peřeje i vodopády. Všechny odpady včetně veškerého odpadu z veřejných toalet jsou důsledně odváženy mimo území parku. V parku jsou zavedeny ekologické autobusy jako jediný způsob dopravy, chůzi nepočítaje. Za jediný den však pěšky projít Ťiou-čaj-kou nezládnete.

Národní park tvoří čtyři horská údolí: údolí Ri-ze a Ze-ča-wa, každé dlouhé 18 km, tvoří jakousi "vidličku", která pokračuje "rukojetí" v údolí Šu-čeng, jenž je dlouhé přes 14 km. To v nejspodnější části ještě z boku přibírá údolí Ča-ru a pak ústí k silnici a hotelům, kde je jediný vstup do národního parku. Do údolí Ča-ru se chodí jen na vícedenní ekoturistické akce, veškerý návštěvnícký provoz je soustředěn do tří prvně jmenovaných údolí.

>>>

Jezero pěti barev v údolí Ze-ča-wa

Oblast Ťiou-čaj-kou však bohužel leží na geologickém zlomu mezi tektonickou deskou tibetsko-čchingchajskou (Qinghai) a deskou Yangtze (podle řeky Jang-c'-ťiang). To se jí stalo osudnou: 8. srpna 2017 byl národní park postižen silným zemětřesením, jehož epicentrum leželo sice hluboko, ale přímo pod parkem. Národní park byl silně poškozen – došlo k několika velkým sesuvům půdy, rozsáhlým lesním polo-

mům, narušeny byly terasy dna v údolích a celý vodní režim rezervace. Výrazně byl poškozen obdivovaný vodopád Nuorilang, který leží pod soutokem údolí Ri-ze a Ze-ča-wa. Národní park se podle oficiálních zpráv snad opět otevře návštěvníkům v květnu 2018. Ťiou-čaj-kou už nikdy nebude jako dřív; změní se vodoteče i cesty, nová jezera dostanou nová jména. Ťiou-čaj-kou už nikdy nebude jako dřív. ■

Trouchnivějící stromy v pralese (údolí Ri-ze)

NP Ťiou-čaj-kou pro malé i velké

Starověký čínský kalendář v moderní době

Starý vesničan a zemědělec Čang Č'-čchuan je sice negramotný, ale přesně ví, co udělat v každé roční době. „Na velký sníh je třeba připravit hnůj, na jarní rovnodennost pohnout semena, na plná zrna je třeba sledovat hmyz...“ Osmadesátiletý pan Čang z okresu Pching-jü ve středočínské provincii Che-nan žije víc než půl století podle tradičního čínského kalendáře, který rozděluje rok na 24 období.

Velký sníh, jarní rovnodennost a plná zrna jsou tři z 24 slunečních období čínského lunárního kalendáře, podle kterého se v Číně řídí zemědělské práce už tisíce let. Tato zemědělská příručka byla nedávno zařazena na seznam nemotného kulturního dědictví UNESCO.

STÍN MINULOSTI

Po kompasu, střelném prachu, papíru a knihtisku bývá starý čínský kalendář považován za pátý významný čínský vynález. Vznikl na základě astronomických pozorování, sledování změn teplot a srážek. Povodí Žluté řeky, kde Čang žije, je kolébkou tohoto systému.

Hvězdárna, která byla postavena za dynastie Jüan (1271-1368) ve městě Teng-feng v provincii Che-nan, stojí dodnes. Číňané zde ve starověku měřili stíny vždy v pravé poledne. Ty byly v létě krátké a v zimě dlouhé. Podle toho rozdělili čas rovnoměrně do slunečních období. Sluneční období jsou po staletí důležitá pro čínské zemědělce; před staletími byl téměř každý člověk farmářem. „Jak můžeš být farmář, když neznáš období?“ říká Čang. „Když kukačka zpívá, je jasné, že nastává období dozrávání klasů.“ A je to pravda; když se začne ozývat kukačka, Čang vyrazí s motykou na pole a přesně ví, co má dělat.

Solární období přijaly etnické skupiny po celé Číně i v zahraničí. Ve středočínské provincii Chu-nan se lidé národnosti Miao na „začátku podzimu“ shromažďují, aby oslavili začátek tohoto solárního období tradičním tancem.

V den jarní rovnodennosti navštěvuje každý dům ve vesnici „jarní úředník“, který obyvatelům připomíná, že je třeba začít se zemědělskými pracemi. „Jarní úředníci“ byli během doby vlády dynastie Tchang (618-907 n. l.) jmenováni císařem. Nesli symbolického dřevěného vola, který měl na hlavě umístěny tři hořící vonné tyčinky. Dnes se tito úředníci připravují na svou práci v kurzech financovaných provinčními vládami.

Zvláštním způsobem se slaví i další dny slunečních období. Na oslavu zimního slunovratu se v severní Číně podávají taštičky ťiao-c'. Wen Sien-kuej z provincie Che-nan pamatuje, jak dělali taštičky ve škole. „Každá třída dostala těsto a náplň,“ vzpomíná. Jeho syn teď studuje ve vyšším ročníku na stejné škole a pokračuje ve stejné tradici. „Tvar taštičky připomíná ucho; lidé dříve věřili, že konzumace taštiček v období zimního slunovratu ochrání jejich uši před kousavým mrazem,“ říká Wen.

V den „deště pro obilí“ se sbírají čajové lístky. Na „velký žár“ se pojídá ananas. Den „čistoty a jasu“ je obdobou našeho svátku - Památky zesnulých. I zde v Číně miliony lidí navštěvují hroby svých předků a vzdávají jim úctu.

KALENÁŘ BUDOUCNOSTI?

Téměř každý člověk v Číně zná říkanku pomáhající snadnému zapamatování slunečních období, přestože se už ani v Číně

nedodržují všechny starobylé zvyklosti. Kalendář se přesto již v minulosti rozšířil do Koreje, Vietnamu, Japonska a dalších východoasijských zemí. Výslovnost názvů slunečních období v korejštině a japonštině je velmi podobná těm čínským. Například li-čchun („začátek jara“) se v korejštině vyslovuje ipchun a v japonštině risshun.

Sluneční období mají význam pro astronomii, zemědělství, ale i lidovou kulturu. Ovlivňují životy. V moderním průmyslovém prostředí nicméně sluneční období ztrácí na významu. Technologie a klima se mění, lidé už nespolehnají na předpověď počasí podle kalendáře. Západní kultura také ovlivnila tradice. V Číně se slaví stále víc západních svátků a lidé zapomínají na své vlastní. Zařazení slunečních období na seznam UNESCO je však dobrá příležitost, jak upozornit více lidí na nutnost věnovat zaslouženou pozornost umírajícímu kulturnímu dědictví.

Čchen Lun strávil téměř rok návrhem a výrobou kalendáře slunečních období. „Přejeme si, aby se tento kalendář stal průvodcem,“ řekl. „Solární období v sobě ukrývají stáletou moudrost a mohou nás dále vést v tom, co dělat a co jíst v různých ročních obdobích.“ Kalendář se prodává on-line a prodalo se již přes 100 tisíc exemplářů.

Také Jang Čchao, marketingový manažer kulturní instituce Paj-čchuang, vyvíjí další produkty vycházející ze znalosti kalendáře slunečních období. „Lidé teď, když jsou movitější, věnují více pozornosti péči o zdraví. Uvažujeme o tom, jak zkombinovat solární období se zdravými potravinami a folklórními činnostmi.“

Zdroj: CRI ■

Znovuobjevená zákoutí Číny

Staré město Ta-sü

Lokalizace: Kuej-lin v provincii Kuang-si
Nejlepší doba pro návštěvu: jaro

Staré město Ta-sü se nachází na východním břehu řeky Li, 23 km jihovýchodně od Kuej-linu, hlavního města provincie Kuang-si. Staré město Ta-sü bylo založeno v roce 200 př. n. l. v době vlády dynastie Severní Sung a těší se historii delší než 1 800 let. Před 600 lety to bylo jedno ze čtyř nejvýznamnějších a nejstarších měst v provincii Kuang-si.

Dvoukilometrová stará ulička je vydlážděna tmavými kameny. Na obou stranách stojí dobře zachovalé budovy. Architektonický styl většiny těchto domů odpovídá dynastii Ming – pozná se to podle černých

cihel a černých střešních tašek. Každá budova byla navržena jak pro obchodní využití, tak jako rezidence. Za bránou, která je hned vpředu, následuje nádvoří, hlavní sál, vedlejší pokoje a zahrada.

Ve starém městě Ta-sü najdete také malé obchůdky s bambusovými produkty, řemeslné dílny, kliniky, kadeřnictví a další. Návštěvníky zaujmou místní potraviny, tradice a kultura.

Horská vesnice Sü-ťia

Lokalizace: v oblasti Ning-chaj v provincii Če-ťiang

Nejlepší doba pro návštěvu: jaro a léto

Horská vesnice Sü-ťia se nachází na jihozápadě, v hornaté oblasti

Čcha-jüanu městečka Ning-chaj v provincii Če-ťiang. Tato vesnice má historii dlouhou přes 700 let sahající do dynastie Jižní Sung (1127-1279). Všechny budovy ve vesnici byly postaveny z kamenů přivezených z hor. Mimochodem, zdejší kamenné domy, nádvoří, mosty, uličky, a dokonce i stoly ve vesnici jsou velmi dobře zachované.

Pláž Waj-ao v zálivu Bílých písků

Lokalizace: v městečku I-lan na čínském ostrově Tchaj-wan

Nejlepší doba pro návštěvu: červenec a srpen; je ale možná po celý rok

Městečko I-lan je známé zálivem Bílé písky a pláží Waj-ao. Pláž Waj-ao v zálivu Bílých písků je 500 m dlouhá a 40 m široká. Představuje ideální místo pro plavání, potápění, plachtění nebo jízdu na vodním skútru po celý rok. Točil se zde film Pí a jeho život.

Pláže jsou tvořeny velmi jemným pískem. Zdejší nádherná krajina láká mnoho

nadšenců extrémních sportů, parašutistů a surfařů.

Vesnice Kchaj-jang-pao

Lokalizace: v okrese Jang-jüan ve městě Čang-ťia-kchou v provincii Che-pej

Nejlepší období pro návštěvu: červen a červenec; je ale možná po celý rok

Starobylá vesnice Kchaj-jang-pao se nachází v okrese Jang-jüan ve městě Čang-ťia-kchou na severozápadě provincie Che-pej. Její historie sahá až do období Valčických států (475-211 př. n. l.). Vesnice Kchaj-jang-pao měří 300 m na délku a je obehnaná dobře zachovalou obrannou zdí; přitom je rozdělena na devět částí. V její jižní části stojí jediná brána.

>>>

Jezero Žan-wu

Lokalizace: v městečku Pa-su v prefektuře Čchang-tu v autonomní oblasti Tibet

Nejlepší období pro návštěvu: červen a červenec; je ale možná po celý rok

Jezero Žan-wu se nachází na východě autonomní oblasti Tibet blízko vysokorychlostní železnice mezi provincií S'čchuan a Tibetem. Bariérové jezero Žan-wu ležící v nadmořské výšce 3 850 m n.m. s rozlohou 22 km² vzniklo po sesuvu půdy. Je proslulé svou čistou modrou vodou a krásnou okolní krajinou se stepí, listnatými lesy a ptáky.

Hory Jen

Lokalizace: v okrese Čchi-men ve městě Chuang-šan v provincii An-chuej

Nejlepší období pro návštěvu: po celý rok

Hory Jen se nachází na jihu provincie An-chuej asi 80 km od proslulé turistické destinace Žlutých hor (Chuang-šan). Jsou známé krásnými moři mraků nebo mlhy, která se zde

často tvoří. Horské mraky sem každoročně nalákají mnoho fotografů. Hora Jen, která má tvar vlaštovky, je vysoká 466 m a dlouhá 3 km.

Terasovitá pole Ming-ao

Lokalizace: v okrese Jung-ťia v provincii Če-ťiang

Nejlepší období pro návštěvu: březen, duben, květen, říjen, prosinec a leden; je ale možná po celý rok

Aby se lidé ve starověké Číně užívali i v horách, moudře budovali terasovitá políčka na svazích, která dnes vytváří nádherné scenerie. Ty lákají nejen fotografy, ale také návštěvníky, kteří milují krásnou přírodu.

Kdy je nejlepší doba pro návštěvu? Můžete sem přijet v polovině května, kdy jsou všechna terasovitá políčka zalitá vodou, takže vypadají jako zrcadla různých tvarů. Když se rozhodnete pro návštěvu v říjnu, uvidíte terasy ve zlatavém hávu dozrávajících klasů. Pokud dáváte přednost zasněžené krajině, určitě nebudete litovat, když přijedete v zimě.

Zdroj: CRI ■

Chrám zavěšený v prázdnotě

Každý ví, že se chrámy běžně staví na rovině. Avšak v severní Číně v provincii Šan-sivás překvapí chrám Süan-kchung, postavený před 1 400 lety na samém vrcholku útesu. Praktikovala se v něm všechna čínská náboženství dohromady, buddhismus, taoismus i konfucianismus.

Chrám se původně jmenoval Kabinet temné prázdnoty. Termín „temný“ vycházel z tradičního označení pro taoismus, prázdnota je termínem buddhistické filozofie. Později byl přejmenován na chrám Zavěšený v prázdnotě. A to proto, že stojí, tedy spíše visí, na samém výčnělku útesu. Navíc slova „temný“ a „zavěšený“ jsou v čínštině homonyma.

V porovnání s mnohými čínskými stavbami je chrám Süan-kchung úžasnou stavbou. Situován na malé plošince ve skále a z obou stran obklopen sto metrů vysokým srázem působí, jako by byl z jedné strany přilepen k útesu a visel v prázdnotě

- padesát metrů nad zemí. Zdaleka jsou vidět na sebe nakupené komnaty a svatyně, které zdánlivě podpírá jen pár dlouhých a vetchých dřevěných pilířů. Nad chrámem pak přechází velký skalnatý převis, který se naklání a vypadá, jako by chtěl stlačit vše pod sebou. Pozorovateli stojícímu pod ním nezbyvá, než se třást strachy. Chrám Süan-kchung sestává ze 40 malých a velkých komnat propojených vysutými stězkami. Cestovatel, který vstoupí na stezku, jen zlehka našlapuje na dřevěnou desku a skoro ani nedýchá - bojí se ztěžka došlápnout - aby snad chrám náhodou nespadl. Ačkoliv šlápěje desku rozezvučí skřípavým

zvukem, vše je pevně přilepeno a připevněno k útesu a k jednotlivým budovám.

Konstrukční zvláštnosti chrámu Süan-kchung a jiné zajímavosti

Chrám je zavěšen uprostřed srázu, jehož vrcholek připomíná tvarem deštník, takže byl chrám chráněn před vodním rozrušováním. I když byla nahoře potopa, voda do chrámu neprosákla. Okolní vrcholky hor jej zase chránily před slunečními paprsky, takže v létě slunce osvětlovalo chrám pouhé tři hodiny. Je zajímavé, že

chrám, ačkoliv je ze dřeva, odolal a zachoval se přes tisíc let i přes nápor větru a prudkého deště.

Mnoho lidí se domnívá, že stavbu drží pouze několik mocných sloupů, které ji podpírají. Ve skutečnosti by ji pouze samotné pilíře neunesly. Chrám je podpírán břevny zapuštěnými vodorovně do skály. Tyto břevna - nosníky - byly vyrobeny z místního dřeva a postupným opracováním získaly svůj tvar. Jsou napevno vsazeny do skály. Trámy jsou namořeny v oleji z tungovníku, což je chrání před termity a hnilobami. Každá místnost je vybudována na těchto nosnících. Avšak i sloupy a pilíře mají podpůrný účinek. Každé z umístění těchto pilířů prošlo důkladnými propočty. Některé pilíře jsou nosné, jiné jsou důležité pro statiku chrámu. Další potřebují určité zatížení, až poté jsou schopny podpírat.

Chrám odráží místní stavitelské dovednosti a využívá výhod, které mu skýtá příro-

zené uspořádání okolí. I celkové rozvržení stavby zaujme svou genialitou. Například dvě ze tří velkých síní byly zbudovány tak, aby bylo využito prostoru směrem do skály, a tak je před prostorem, který je vydlabán do skály, vystavěna dřevěná místnost, čímž se prostor značně zvětšil. Ostatní chrámové místnosti jsou malé, vzdálenost od vchodu je poměrně krátká, i sochy v místnostech stojí velmi blízko proti sobě. Uspořádání místností kopíruje profil hory, takže zde lze narazit na mnoho asymetrií. Návštěvník procházející místností po vysutých cestičkách nabývá dojem, že vstoupil do labyrintu, a že jen stěží najde cestu ven.

Mnozí se v současné době podivují, proč se dříve vůbec stavěly chrámy na útesech. Původně vedla pod chrámem cesta, takže obyvatelé chrámu mohli pohodlně přijímat a vysílat potulné mnichy. Druhým důvodem bylo, že se řeka tekoucí pod chrámem po silné průtrži mračen často rozvodňovala. Lidé se domnívali, že to je znepokojený zlatý drak a že by jej mohli vystavěním chrámu na útesu uklidnit.

Čtyřznakový nápis: „Nebeská důmyslnost Kung-šua“ vytesaný nad jednou ze stězek oslavuje stavitele a umělce tohoto chrámu. Kung-šu, řemeslník žijící před 2000 lety, byl a je považován za praotce čínských stavařů. Tyto znaky říkají, že chrám vyžadoval při stavbě přímo jeho nebeskou zručnost.

Zdroj: CRI ■

TAJEMNÁ ŠANG-RI-LA

AUTOR TEXTU A FOTOGRAFIÍ: ZDENĚK CHMELKA (何俊梁)

Úryvek z nové knihy (Jiho)východní Asie – můj šálek čaje aneb Čínský jazyk a rýže – můj denní chléb: Zážitky a postřehy českého studenta z dlouhodobého studijního pobytu v Číně:

Se dvěma ruskými spolužáky pokračujeme v cestování po jihočínské provincii Jün-nan(云南) a z malebného Li-ťiangu se vydáváme dále na severozápad, tedy směrem k hranicím Tibetu. Cílem je tibetské horské městečko Siang-ke-li-la neboli Šang-ri-la(香格里拉).

Šang-ri-la, známější a v zahraničí užívaný název pro tuto tibetskou osadu, se nachází v nadmořské výšce více než 3 200 metrů. Proto nelze vyloučit, že se zde může některým typům lidí, zvláště při prudších výšlapech či jiné fyzické aktivitě, dělat místy nevolno. Jelikož dříve patřila tato oblast Tibetu, naprostá většina místních obyvatel se hlásí k čínské národnosti menšině Cang-cu(藏族) čili k tibetské národnosti. Městečko je známo rovněž pod dřívějším označením Čung-tien

(中甸), ovšem zdejší Tibeťané místo nazývají Gyeltangči Gyalthang. Současné pojmenování „Šang-ri-la“ pochází teprve z roku 2001, a to na základě bestselleru „Ztracený obzor“ (v originále „Lost Horizon“) od anglického spisovatele Jamese Hiltona z roku 1933. Román pojednává o skupince čtyř Evropanů, kteří jsou při cestě letadlem z válkou ohrožené Indie uneseni a ztroskotají na pustém Tibetu. Jakoby zázrakem však skupinku nedaleko místa ztroskotání nachází jdoucí výprava lamů, tibetských mnichů – duchovních učitelů buddhismu. Ti Evropany odvádějí s sebou do ne příliš vzdálené lámaserie Šang-ri-la, kde vládne dokonalá harmonie a mír. Pro návštěvníky ze Západu se ovšem Šang-ri-la stává neobyčejně mystickým místem, z něhož, jak se po čase dozvídají, se nelze jen tak navrátit – jednak kvůli velmi nesnadnému okolnímu terénu, a zejména kvůli tomu, že čím déle člověk na onom místě setrvává, tím více se mu Šang-ri-la „zarývá“ do srdce. Obyvatelé

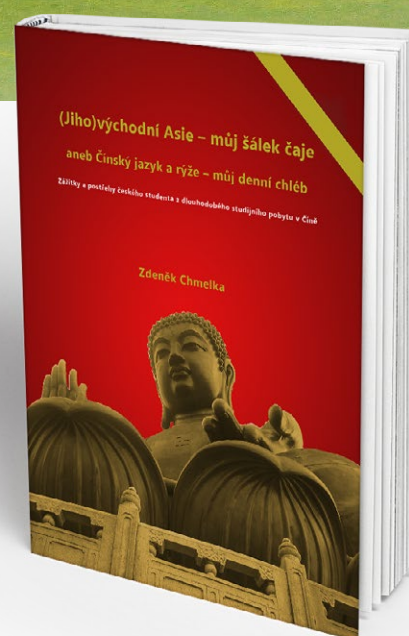
lámaserie se dožívají neobyčejně vysokého věku, kvůli obtížné dostupnosti se toto místo stává naprosto bezpečným a zcela odděleným od okolního světa... Není divu, že se o tajemnou oblast ještě před vypuknutím druhé světové války zajímali i němečtí nacisté, kteří do Tibetu vyslali

dokonce i průzkumnou expedici. Nacisty užívaný hákový kříž je vlastně poupravený buddhistický symbol, takzvaná svastika, jež symbolizuje štěstí a ochranu. Dnes se pojmu „Šang-ri-la“ často užívá jakožto synonyma k „pozemskému ráji“. Právě roku 2001 se oblast otevřela širšímu turismu,

ovšem městečko si stále zachovává poklidnou a exotickou atmosféru tibetského horského prostředí s pláňmi a volně se pasoucími jaky, ovce, koňmi a také horskými prasaty. Dopravit se sem lze autem či dálkovým autobusem z městečka Li-ťiang, asi čtyři hodiny jízdy. Šang-ri-la není příliš rozlehlá a skládá se ze dvou částí – starobylé a moderní, za níž se rozprostírá tibetský buddhistický chrámový komplex Sung-can-lin-s' (松赞林寺). Je to největší komplex svého druhu v celé provincii Jün-nan. V době našeho pobytu se zde duchovnímu životu oddávalo zhruba sedm set osmdesát mnichů (rok 2011).

Druhého dne po příjezdu snídáme ve starobylém městečku, kde máme mimochodem zajištěn i nocleh, v jedné ze zdejších malých rodinných restaurací. Dáváme si výborný koláč vyrobený z horského ječmene. Místní majitelka je moc milá a pohostinná a zajímá se o to, co rádi konzumují lidé ze Západu. Tibetskou osadu Šang-ri-la navštěvují cestovatelé

>>>

ze zahraničí spíše v menších počtech, ale majitelka restaurace věří, že sem časem zavítá cizinců více. Právě proto by svou dosavadní tradiční nabídku ráda rozšířila i o několik jednoduchých a chutných zahraničních receptů. Od jistých turistů z Kanady se již naučila připravovat míchaná vejce a kávu, já s kamarády ji pro změnu učíme přípravě českých a ruských palačinek. Po snídani si to vyšlapujeme do zdejší půjčovny kol a za třicet českých jüanů (asi sto dvacet korun českých) si na celý den pořízujeme horská kola a vydáváme se společně na přibližně dvacetiki-

lometrový výlet ke známému přírodnímu jezeru, respektive velké sezónní pastvině Na-pcha-chaj (纳帕海). Všudypřítomná přírodní scenérie je nádherná. Kolem dokola se do nebes hrdě pnou vysoké hory, přes cestu nám občas přímo před nosy procházejí stáda jaků, projíždíme malými vesničkami o čtyřech až šesti tibetských domcích. Když nás Tibeťané spatří, vycházejí před dům anebo na chvíli přerušují dosavadní lopotu na políčku či práci se dřevem a volají: „Hello!“, a přitom nám mávají. Cestou také narážíme na několik paj-tcha (白塔) neboli bílých buddhistic-

kých stúp, které ve směru hodinových ručiček obchází starší lidé a přitom s málou, buddhistickými „počítacími“ kořalkami, v ruce odříkávají mantry, ochranné zvuky-formule. Pláněmi profukuje chladný vítr, ovšem sluníčko neustále opaluje, což je patřičně znatelné zejména z barvy pokožky místních obyvatel.

Zavítáte-li do tibetské osady Šang-ri-la, neměli byste si nechat ujít příležitost k ochutnání takzvaného ma-niou-žou ta-kuo (牦牛肉大锅), čili vývaru s lahodným masem z volně se zde pasoucích jaků. Strávník si dle chuti dále objednáva syrovou zeleninu, tofu, brambory nebo houby, které si poté přidává do pozvolna se rozpálujícího kotlíku s masovým vývarem. Mezi místní tradiční lahůdky rozhodně patří i výborný čching-kche-ping (青稞饼) neboli koláč ze středohorského ječmene. Zahřát se pak lze nejen zde proslulou čching-kche-tiou (青稞酒), což je vlastně asi šestačtyřicetiprocentní chutná pálenka z téže obilniny. ■

INZERCE 201740003

Prodejna výrobce

PHOENIX AMBER

OC Černá růže

Na Příkopě 853/12

110 00 Praha 1

www.ambereu.com

+420 605 003 985

Šperky a dekorativní předměty
z **přírodního jantaru**

Rituální rukopisy kultury Tung-pa

Si Šang-chung, čtyřiasedmdesátiletý kněz národnosti Na-si, etnické skupiny obývající hlavně jihozápad v čínské provincii Jün-nan, byl nadšený, když se dozvěděl o nalezení další kopie ztraceného rukopisu starobylého modlitebního rituálu pro dlouhý život a hojné potomstvo. Kopie byla nalezena v Národním muzeu světové kultury ve Švédsku. Další dvě kopie byly nalezeny již v roce 2013 v knihovně ve Velké Británii. Nejnovější objev dodává knězi naději, že dojde k oživení prastarého náboženského rituálu ještě za jeho života.

„Rituály, písně, zvyky a řemesla lidí národnosti menšiny Na-si jsou známé jako kultura Tung-pa. Tato kultura dlouhodobě vzbuzuje velký zájem západních výzkumníků, botaniků, spisovatelů a misionářů. Zájem o kulturu etnik začal v řadách západních akademiků asi před sto lety,“ říká ČangSü, vedoucí Pekingské asociace kultury a umění Tung-pa (ADCA). ADCA je nevládní organizace, která usiluje o ochranu a obnovu kultury Tung-pa.

Podle paní Čang se dávným výzkumníkům kultury Tung-pa nepodařilo předat

jejich akademický odkaz dalším generacím, což zapříčinilo vytrácení této kultury v posledních několika desetiletích. V zájmu pokračování této mise na záchranu kultury Tung-pa před vymizením se Čang postavila do čela týmu, který hledá rukopisy dochované v různých zahraničních knihovnách, včetně těch ve Spojeném království, Francii a Švédsku. Dochované kopie obrazových záznamů jsou pak předávány místním kně-

žím (např. panu Si), kteří jsou schopni na jejich základě oživit zpěvy a rituály.

Jak kněží a odborníci na historii a náboženské rituály kultury Tung-pa stárnou, roste naléhavost záchranu tohoto jedinečného etnického kulturního dědictví. Kultura Tung-pa, která byla zařazena na seznam památek světového dědictví UNESCO a těší se z podpory Čínského národního fondu společenských věd, má

být zachována pro budoucí generace pomocí sběru a sdílení dat prostřednictvím různých digitálních platform.

„Obrazové písmo nám jako živoucí fosilie zprostředkovává myšlenky a vnímání dávné civilizace. Ale hrozba, že vymizí, je stále reálnější, proto práce na záchranu

této jedinečné kultury musí být ještě intenzivnější,“ řekla Čang.

Podle ČchenŽuo-jü, zástupce ředitele programu pro počítačové vědy a technologie BISTU, je digitalizace dokumentů Tung-pa založena na vzorkování sebraných metadat, naskenování obrazových

materiálů, jejich rozpoznání a převedení do formátu XML, který umožňuje vyhledávání pomocí jazyka XQuery.

Vyhledávače jsou rozděleny na místní vyhledávání, vyhledávání v angličtině, vyhledávání na webových stránkách a vyhledávání periodických analýz. „Díky převedení materiálů starověké kultury do digitální formy svítá naděje pro kulturu Tung-pa,“ řekl PajKeng-šeng, vědec národnosti Na-si a vedoucí týmu hlavních projektů Národního fondu společenských věd.

Pro zajímavost

Národnost Na-si se řadí do tibetobarm-ské jazykové skupiny a patří mezi oficiálně uznávané národnosti menšiny v Číně. Žijí v provincii Jün-nan a jihozápadní části provincie S'čchuan, jednoho z nejznámějších městec, ve kterých lze potkat příslušníky této národnosti v typických krojích - Li-tiang. Jelikož dlouhá staletí obývali vnějšímu světu nepřístupné oblasti, uchovávali si, alespoň do určité míry, vlastní kulturu a velice svérázné písmo. Vyznávali šamanské náboženství tung-pa s prvky bönismu a buddhismu. Dosud používají velice specifické obrázkové písmo. V některých vesnicích se udržela matrilinearita (společenské uspořádání, kde se majetek dědí v mateřské linii).

Zdroj: CRI ■

Úsměv a krev: úsilí čínského chovatele

Tam, kde jsou pandy, jsou i jejich chovatelé. Sledují stav těchto mírumilovných medvědů a sbírají o nich informace. V hlubokých horách je připravují na cestu zpět do volné přírody. Je to nejlepší i nejhorší pracovní místo současně.

>>>

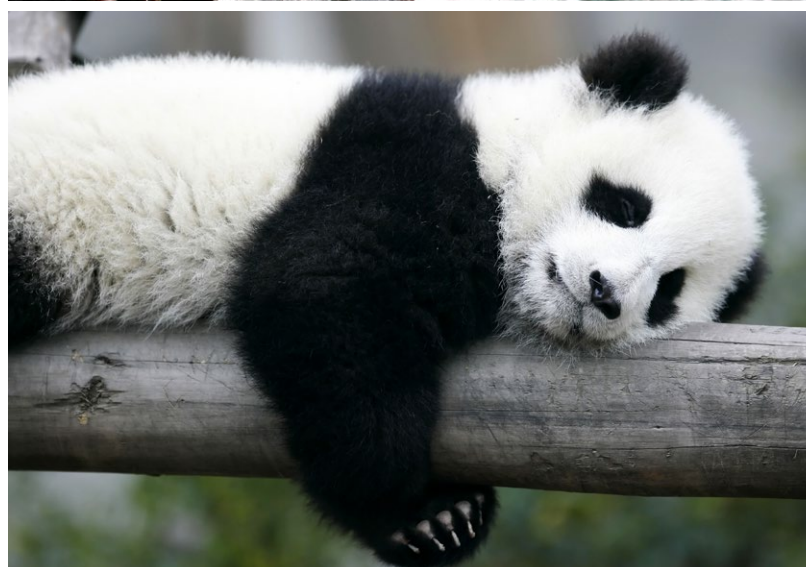
Mnoho lidí možná panu WejChua, který pracuje jako ošetřovatel pand velkých v jihozápadní čínské provincii S'-čchuan, závidí, protože si může hrát s roztomilými mláďaty pand. Málokdo ale ví o tom, jak panda tomuto jednačtyřicetiletému muži zlomila obě zápěstí.

Před třemi lety získal pan WejChua magisterský titul v oboru ochrany rostlin a živočichů a poté dal v zoologické zahradě v Nan-ningu, v hlavním městě jihočínské Čuangské autonomní oblasti Kuang-si, výpověď. Vzápětí se stal ošetřovatelem v Čínském centru pro ochranu a výzkum pand velkých.

Jeho úkolem je připravovat pandy velké v čínské národní přírodní rezervaci Wo-lung (provincie S'-čchuan) k vypuštění do volné přírody.

„Wo-lung se mi líbí, protože tady mohou více zkoumat život divokých pand velkých,” řekl WejChua.

Přípravné centrum se nachází na hoře Tchien-tchaj v nadmořské výšce 2500 až 3100 m n. m. Jeho práce není tak snadná, jak si možná někteří milovníci pand velkých představují. Po vyčištění příbytků pro pandy je WejChua obvykle promočený potem. V deštivých dnech pandí výkaly nepříjemně páchnou. Wej a jeho kolegové tráví v lese celý den i za špatného počasí, k jídlu mají jen suchý chleba a pijí vodu z potoka. V rezer-

vaci také snadno dochází ke katastrofám – například sesuvům půdy. „Moje úsilí je oceněno, když roztomilá zvířátka zdravě rostou,” řekl WejChua s úsměvem.

Výcvik jedné z jeho nejoblíbenějších pand velkých, samičky Si-mej, začal před čtrnácti dny. „Je elegantní a chytrá,” napsal si Wej do deníku. „Ráda si hraje s vodou a vypadá krásně.”

WejChua musí svá pozorování zapisovat každý den. Když už dva dny neviděl

Pa-si, dceru Si-mej, začal mít strach, jestli se jí něco nestalo. 17. prosince se tedy WejChua rozhodl vstoupit do přípravného prostoru a najít Pa-si.

Při pátrání konečně zachytil její monitorovací signál. „Tak tady jsi,” řekl si s úlevou Wej, zatímco se blížil k pandě velké. „Dva dny mám o tebe starost. Už se přede mnou znovu neschovávej!”

Když už se připravoval k odchodu, najednou se objevila Si-mej a ve snaze

bránit svou dceru, a napadla pečovatele. Když se podařilo Weje zachránit, neměl klobouk a brýle. Na hlavě měl hlubokou ránu, ze zlomeného prstu vykukovala kost a kalhoty byly nasáklé krví.

Lékaři v nemocnici zjistili, že má poškozené šlachy na noze a na zápěstích. Panda mu ukousla také třetinu jeho levé dlaně.

„První, na co se ovšem Wej Chua zeptal, když se probal, bylo: „Je panda v pořádku?”

Zdroj: CRI ■

Návrat k jízdním kolám

Společně s konceptem sdílení jízdních kol, který však přitahuje také velké množství rizikového kapitálu, stále více začínajících firem napříč Čínou vnímá jízdní kola jako novou obchodní příležitost, která může pomoci redukovat dopravní zácpy ve městech a znečištění ovzduší.

Řada začínajících firem v tomto odvětví, jakými jsou Mobike a Ofo, nyní využívají sdílenou ekonomiku cílící na 700 milionů čínských mobilních uživatelů.

Projekt Mobike byl zahájen loni v dubnu v Šanghaji a má již několik set tisíc stříbrných a oranžových „chytrých“ jízdních kol ve 13 městech po celé zemi. Zákazníci využívají aplikaci, která uvolní zamčené kolo pro jízdu. Odemčení stojí necelý 1 jüan na hodinu, což představuje necelé tři koruny. Jízdní kola mohou být ponechána kdekoli pro další uživatele. Tato aplikace umí také ukázat, kde jízdní kola jsou – lze tak lépe plánovat dopravu. Sdílená kola tak prostřednictvím systému GPS časují grafickou stopu jízdy zákazníků v Šanghaji.

CEO specialista společnosti Mobike Davis Wang věří v úspěšnost svého obchodního nápadu.

„Poté, co přesvědčíme stovky tisíc lidí v každém městě, aby začaly opětovně po-

užívat kola každý den, tak to teprve bude mít sociální dopad!“

Chu Chung, uživatel Mobike v Šanghaji, si pochvaluje novou službu: „Šetří

ným počtem aut na silnicích. Podle nich to může vyřešit problém první a poslední míle; způsob přepravy veřejnou dopravou.

peníze, životní prostředí a umožní vám dělat věci opravdu rychle, to je její nesporná výhoda.“

Mnozí experti říkají, že nový přístup ve sdílení kol by mohl řešit dopravní zácpy a znečištění způsobené nadměr-

Před několika lety některá čínská města nastartovala městský pronájem jízdních kol umožňující uživatelům vyvézt a odložit svá kola na uzamčených stanovištích. Ale start-ups dnes učinily službu mnohem pohodlnější tím, že umožňuje uživatelům odložit kolo prakticky kdykoliv.

Jeden z rivalů společnosti Mobik - Ofo - spuštěná v roce 2015, získala deset milionů uživatelů pro jeden milion svých světležlutých kol ve 33 městech. Letos plánuje rozšířit svůj vozový park o deset až patnáct milionů jízdních kol.

Stejně služby zahájila rovněž v Singapuru a nyní cílí také na USA a evropské trhy, zatímco Mobike plánuje během několika týdnů vstoupit do Singapuru.

Byznys sdílení kol má dobrou šanci uchytit se i mimo hranice Asie.

Zdroj: CRI ■

Palác z porcelánu

Říká se, že nikdy není pozdě splnit si sen a šestaosmdesátiletá Jü Er-mej je toho skvělým příkladem. Paní Jü pochází ze známého východočínského města Ťing-te-čen, hlavního města porcelánu, strávila posledních šest let prací na projektu, který hrdě nazývá porcelánový palác. Tato oslnivá tříposchoďová kruhová stavba stojí ve vesnici Sin-pching, nedaleko od Ťing-te-čenu.

Přízemí a vnější stěny pokryty zářivými mozaikovými vzory každým kouskem odrážejí čínskou kulturu. Drak, fénix, znamení čínského zvěrokruhu, symbol tchaj-ti – to vše je vytvořené z velkého množství malých střepů porcelánu. Interiér je do slova kouzelný: okna ve tvaru porcelánových váz, stropy zdobené křehkými porcelánovými miskami, třpytivé stěny poseté unikátními kousky porcelánu a malby zobrazující klasické čínské folklórní příběhy. Na výstavbu paláce o rozloze přes

1200 m² a na dekorace bylo použito téměř 80 tun rozbitého porcelánu, který Jü sbírala po dobu asi třiceti let.

Proč podstupuje všechny problémy a nesnáze, které přináší budování porcelánového paláce, když si může užívat zaslouženého odpočinku v důchodu? To je otázka, kterou si pokládá většina členů její rodiny. Nechápali, proč chce něco takového udělat, dokonce si mysleli, že už musí být senilní, když se o svém nápadu zmínila poprvé. Ale pro paní Jü je stavba paláce smysluplným způsobem, jak završit svou celoživotní kariéru v oblasti výroby a prodeje porcelánu. Její palác má být dárek pro Ťing-te-čen, svaté město milovníků porcelánu.

Jü přišla do Ťing-te-čenu, když jí bylo dvanáct let. Nejprve se začala učit v porcelánové dílně, hned poté pracovala ve dvou státních porcelánkách. Když vytříbila svou řemeslnou dovednost a získala

dost zkušeností, otevřela si svou vlastní dílnu, kde vyráběla porcelánové výrobky a umělecké předměty, a ty pak prodávala po Číně i do zahraničí.

V průběhu let vydělala dostatek peněz a nashromáždila víc než šedesát tisíc kusů porcelánu.

Nebyla si jistá, co udělat se svou obrovskou sbírkou, dokud neviděla v Tchien-ťinu v severní Číně jedinečný porcelánový dům, který byl postaven z velkého množství porcelánu. Taktéž na jeho výzdobu padlo množství porcelánu. To ji inspirovalo k vytvoření svého vlastního porcelánového paláce v Ťing-te-čenu.

„Ťing-te-čen je v Číně známý jako hlavní město porcelánu, ale není v něm žádná podobná stavba. Chtěla jsem tady jednu postavit a zanechat stopu v historii tohoto města,” řekla. Palác také slouží jako muzeum, kde Jü vystavuje svou osobní sbírku.

Paní Jü začala s výstavbou paláce v roce 2010, když jí bylo 80 let. Palác nejen navrhla, ale také se nastěhovala do malého domku nedaleko staveniště, kde žila po dobu pěti let a dohlížela na stavební práce. Na financování tohoto projektu využila téměř všechny svoje úspo-

ry, cirká 7 milionů jüanů, tedy asi 26 milionů Kč, a dokonce musela prodat i své šperky a některé ze svých vzácných porcelánových uměleckých děl, ale nelituje.

„Čas na nikoho nečeká. Bála jsem se, že po mé smrti palác nikdo nedokončí. Jsem ráda, že palác stojí, a že v něm může být uložena má vzácná porcelánová sbírka, což byl sen, který se stal skutečností. Můj životní sen se naplnil,” konstatovala Jü.

Nyní je palác dokončen a otevřen pro veřejnost za vstupné 25 jüanů. Přilákal už mnoho návštěvníků.

„Přála bych si, aby si zde mohl každý člověk užít půvab a krásu porcelánu,” řekla Jü.

Nedaleko od prvního paláce se už staví druhý, který by měl být dokončen v příštím roce. I tento se má stát poctou Ťing-te-čenu, Mekky obdivovatelů čínského porcelánu, jejíž historie sahá do doby před 1700 lety.

Zdroj: CRI ■

Originalita čínských animovaných filmů

Čína nikdy neměla nedostatek kvalitních animovaných filmů. Problém spočívá v nedostatečném přizpůsobení se trhu. Mladí čínští tvůrci animovaných filmů to však chtějí změnit...

Pravidelně každý rok se těší velké pozornosti diváků jeden až dva animované filmy. Ani rok 2016 nebyl výjimkou: Živou diskuzi vyvolaly Disneyho trháky „Zootropolis: Město zvířat“ a snímek Makoty Šinkaie: „Tvým jménem“.

Tyto hvězdné animované filmy mají mnoho společného: akční hlavní hrdiny, fascinující animační efekty a zajímavý děj. Málokdy jsou však podobné snímky vyrobeny v Číně. Tento trend by se ale mohl stát minulostí. Na začátku roku 2017 zaplavila internet animace s názvem „Nemoc z lásky“.

Od svého prvního vydání 23. prosince zaznamenal snímek během prvních deseti dnů sto milionů zhlédnutí na čínských sociálních sítích, včetně Vmovie.com, Mia-

oPai.com a Bilibili. Kromě obrovské online popularity byl film „Nemoc z lásky“ pozitivně hodnocen i návštěvníky kina. Na DoubanMovie, což je čínská verze IMDb, získal film hodnocení 8,8 bodů. Mnoho uživatelů internetu označilo projekt za první animovaný film v roce 2017, který vás přivede k slzám. Snímek „Nemoc z lásky“ v Číně odstartoval novou vlnu animovaných filmů v čínském stylu.

Tvůrce „Nemoci z lásky“ inspirovala báseň Wangu Weje, známého čínského básníka, který tvořil za dynastie Tchang. Celovečerní film vypráví dojemný milostný příběh známé osobnosti z doby dynastie Čching (1644-1911) – Wangu Čchu-tchungu a jeho lásky z dětství – dívky jménem Liou Niang. Oba hlavní aktéři při-

běhu se do sebe zamilují, ale Liou Niang je svou rodinou přinucena vdát se za bohatého muže. Manželství je bohužel velmi nešťastné. Po mnoha životních peripetiích se Wang a Liu znovu setkají a rozhodnou se, že spolu budou žít jako bratr a sestra, nikoli jako milenci.

Šíření čínské kultury

Snímek „Nemoc z lásky“ představuje pouze část očekávaného čínského projektu animovaných filmů nazvaného „800. výročí Ťia-tingu“. Ťia-ting byl okres ve starověké Číně, toto označení dostal v roce 1218 za vlády dynastie Sung (960-1279). V dávné historii představoval domov mnoha učenců a hodnostářů.

V rámci tohoto programu bylo vybráno šestnáct příběhů vhodných pro animace a odehrávajících se v místě. Důvodem je cílená propagace tradiční čínské kultury. Některé příběhy vycházejí z místních legend, jiné čerpaly inspiraci v básních.

„Myšlenka vyjádřit poselství čínských básní animacími je úžasná. Když jsem byla dítě, musela jsem se naučit recitovat mnoho básní, abych vůbec uspěla ve vzdělávacím systému. Přitom tehdy jsem ještě nemohla pochopit složité city skryté mezi řádky. Když jsem viděla tento animovaný film, najednou jsem cítila velmi silné

emoce. Myslím, že animace je skvělou cestou podpory starobylé kultury,” podotkla na mikro blogu SinaWeibo Čiňanka Jasminetan.

„V moderní společnosti se sociální média včetně WeChatu, Weibo a dalších aplikací stávají hlavními informačními portály. Lidé rádi čtou zprávy a sledují videa na těchto platformách, které tak do určité míry nahrazují tradiční studium z knih. Nemoc z lásky možná přinese nový způsob propagace naší tradiční kultury,” řekl profesor Sü Čao-šou ze Severozápadní pedagogické univerzity.

Tíha úspěchu

Režisér Pcheng Čching-čeng původně druhý díl tohoto animovaného filmu neplánoval, ale...

„Lidé jsou z příběhů studií Walta Disneyho zvyklí na šťastné konce, i když ne každý příběh by měl skončit tímto způsobem, protože život není tak dokonalý. Příběh s trochou lítosti a smutku jistě také může zasáhnout diváky hluboko v srdci,” řekl Pcheng.

Nicméně vzhledem k obrovské popularitě snímku „Nemoc z lásky“ a velkému očekávání

>>>

kávání milovníků animovaných filmů musel režisér svůj původní záměr přehodnotit.

Zatímco první část vypráví podle Pchenga příběh z pohledu Wang Čchu-tunga, druhá část podává děj očima Liou Niang, tedy z ženského hlediska.

S ohledem na konkrétní obsah příběhu režisér uvedl, že se neshodl se scénáristou. Chtěl dát postavám charakterističtější rysy a vysvětlit čínské realie a styl transparentnějším způsobem. Proto si dokončení příběhu vyžádá ještě nějaký čas. Mnoho di-

cestu, než dosáhnou svých cílů. Doufám, že moje práce se v budoucnu dostane na velká plátna," dodal Pcheng.

Pozornost věnovaná každému detailu

Proč se tak krátká animace šíří po internetu jako virus? „Budu neskromný, je to díky její kvalitě. Věřím, že všechno v této animaci ob stojí ve zkoušce času," řekl Pcheng Čching-čeng. „Když jsem přemýšlel o tomto filmu, chtěl jsem být co nejvíc realistický," řekl Pcheng. „Provedl jsem spoustu studií, zajímal jsem se o historická fakta, aby vše – od pozadí po rekvizity – odpovídalo té době. Také jsem najal Sü Čeng-weje, který se zabývá historií a kulturou Ťia-ting, jako odborného konzul-

tanta," řekl. Svůj podíl na mimořádném úspěchu animace má bezesporu také čínská tradiční krajinomalba a hudba. „Abych řekl pravdu, nejsem mistr čínské tušové malby. V přípravné fázi jsem nakoupil mnoho knih na toto téma, ze kterých jsem čerpal své poznatky. Během tvorby jsem pak s členy svého týmu spolupracoval na tom, aby se styl čínské tušové malby promítl do mnoha scén. Například rychlost a zvuk dešťových kapek se čas od času liší, což skvěle odráží náladu hlavních hrdinů," řekl Pcheng. „Kromě toho stojí za povšimnutí, že hudba na pozadí, kterou vytvořil I Feng-lin, je nepostradatelnou součástí příběhu. Tematická píseň proměňuje báseň v melodii a dětský pěvecký sbor ji neustále opakuje. Náš tým přizval ke spolupráci též hudebníka Wej Čuo-čchenga, aby na základě tematické písně vytvořil šest variací. Když jsou postavy veselé, nadšené, smutné nebo zoufalé, zní jiná variace, která nejlépe dokresluje tyto pocity, což také dobře funguje," dodal Pcheng.

Zdroj: CRI ■

váků považuje Pchenga za budoucího Makota Šinakaie, ale Pcheng s tím nesouhlasí. „Je to pro mě čest, být takto srovnáván, ale jsem, kdo jsem, sám sebou. Každý tvůrce animovaných filmů má svůj vlastní styl, který nemůže nikdo zkopírovat," řekl režisér.

„Hajao Mijazaki vypráví ve svých příbězích o vztazích mezi člověkem a přírodou, zatímco Makoto Šinakaj je známý svým detailním vykreslováním scénérií. Já jsem stále v procesu sebepoznávání, snažím se zformovat svůj vlastní styl."

V odpovědi na otázku týkající se jeho rostoucí popularity Pcheng řekl, že se někdy cítí pod tlakem, ale většinou převládá radost při práci. „Animace je moje milované povolání a můj koníček, a to se nezmění, tím jsem si celkem jistý," řekl režisér. „Mám před sebou ještě dlouhou

Výhodný vstup Číny do WTO

11. prosince roku 2001 čínský ministr obchodu se zahraničím Š' Kchuang-šeng podepsal v Dauhá protokol o vstupu Číny do Světové obchodní organizace (WTO). Čína se tak oficiálně stala 143. členem WTO.

11. prosince roku 2016 uplynulo 15 let od vstupu Číny do Světové obchodní organizace (WTO). Od svého vstupu v roce 2001 se Čína postupně rozvíjela a dnes je druhým největším hospodářským celkem světové ekonomiky a největším obchodníkem se zbožím. Čína se lépe začlenila do globální ekonomiky a ve svých reformách klade stále větší důraz na tržní orientaci ekonomiky. Vstup Číny do největšího světového obchodního bloku je výhodný pro všechny zúčastněné a významně přispívá k domácímu i světovému ekonomickému růstu.

Významné změny nejen pro Čínu

11. prosince roku 2001 se Čína stala 143. členem WTO. Tato událost významně ovlivnila rozvoj čínské společnosti a národního hospodářství a přinesla větší pokrok, než se očekávalo. Díky široké škále produktů vyrobených v Číně (textil, rychlovlaky, průmysloví roboti atd.) se podařilo milionům lidí vymanit se z chudoby.

Podle profesora Alexeje Pavloviče Portanského z Ekonomické vysoké školy ruské státní univerzity hrál vstup Číny do WTO významnou roli pro hospodářský rozvoj země. Dodal, že vstup do WTO odstranil mnoho bariér v cestě čínských výrobků na globální trh.

Ředitel oddělení pro informace a vnější vztahy WTO Keith Rockwell poukázal na to, že vstup do WTO vedl ke značnému zvýšení obchodu s Čínou. Zdůraznil, že čínský vývoz se zvýšil 8,5krát a dovoz vzrostl 7krát. Zahraniční investice do Číny se za

posledních pět let zvyšovaly o více než sto miliard dolarů ročně a Čína v dnešní době investuje ve stejném objemu do zahraničí.

Přínos pro svět

Vstup Číny do WTO přinesl nejen výhody pro samotnou zemi, ale i pro ostatní země světa.

„V uplynulých 15 letech, kdy je Čína členem WTO, zaznamenala Čína nejen fázi nejrychlejšího ekonomického rozvoje, ale byla také dobou, kdy země sdílela svou prosperitu se zbytkem světa," zdůraznil Gerishon Ikiara, přednášející z katedry mezinárodní ekonomiky univerzity v Nairobi. Ikiara dále řekl: „Světovou ekonomiku vedly po desetiletí vyspělé hospodářské celky. Ekonomicky rostoucí Čína postupně přetváří světové ekonomické prostředí."

Čína už dlouho hraje důležitou roli při stabilizaci světového hospodářského růstu, a to zejména po finanční krizi v roce 2008. I přes pomalejší růst v posledních letech čínská ekonomika stále přispívá 25% podílem ke světovému růstu.

Vzhledem k neustálému rozvoji čínského trhu zaznamenaly různé země jako např. Zambie, Austrálie, Brazílie a Spojené státy americké výrazný růst vývozu do Číny. Silná poptávka Číny po dovozu se stala významným stabilizačním faktorem v období stagnace světové ekonomiky. Čínská poptávka se za posledních 15 let zvýšila z 243,55 miliardy amerických dolarů na 1,68 bilionu amerických dolarů, což představuje průměrný roční nárůst o 10,3 procenta.

Čína, která vyrábí vše od hraček a obuvi po rychlovlaky a průmyslové roboty, bývá považována za továrnu světa. Od roku 2001 do roku 2016 ušetřili spotřebitelé na celém světě díky dovozu zboží z Číny miliardy dolarů. Kvalitní a levné čínské výrobky přispívají ke zvýšení kupní síly spotřebitelů a pomáhají snížit celosvětovou chudobu.

Společnosti, které operují v Číně, profitovaly. Zahraniční průmyslové podniky investující v Číně za posledních 15 let vykázaly kombinovaný zisk v hodnotě 15 bilionů jüanů (asi 2,2 bilionu amerických dolarů).

„Pokud se podíváte na čísla, je to docela působivé. Je zřejmé, že Čína byla velkým přispěvatelem v globální ekonomice," řekl výkonný viceprezident a hlavní ekonom Standard & Poor Global Paul Sheard.

Podle náměstka generálního tajemníka WTO Davida Sharka Čína od svého vstupu do WTO ovlivnila hospodářský růst v mnoha regionech a významně přispěla ke zvýšení příjmů a životní úrovně na celém světě.

„Čína vyvinula za uplynulých 15 let od vstupu do WTO obrovské úsilí na otevření svého trhu a splnění závazků k této organizaci," řekl zástupce Carnegieho nadace pro mezinárodní mír Yukon Huang. „Čína by měla být považována za tržní ekonomiku," dodal Huang.

Při pohledu do budoucna bude Čína nadále centrem obchodu a dalších globálních aktivit. Aktivnější otevírání se světu a stabilní růst Číny přináší více výhod pro celý svět.

Zdroj: CRI ■

Mistři řemesla v Zakázaném městě

Na začátku tohoto roku se stal hitem internetu dokumentární seriál nazvaný „Mistři v Zakázaném městě“, který de facto seznamuje veřejnost s prací muzejních památkářů. Tento seriál měl přes šest milionů zhlédnutí a získal impozantní hodnocení 9,5 až 10 bodů na hlavních video webových stránkách v Číně. Televizní verze dokumentárního seriálu se začala vysílat 16. prosince a sklídila obdobný úspěch.

Přesvědčení, vnitřní klid a vytrvalost udělaly z řemeslníků v očích mnoha Číňanů „celebrity“. Čchü Feng pracuje v Muzeu Zakázaného města, kde jsou návštěvníci neustále upozorňováni na to, aby se nedotýkali zdejších památek nevyčíslitelné kulturní hodnoty. Čchü Feng se každý den věnuje renovaci pokladů ze stoletou historií. Pracuje v oddělení Muzea, které je zodpovědné za ochranu, renovaci

a výzkum téměř dvou milionů historicky významných předmětů.

Ze zaneprázdněného oddělení se neustále vynořují příběhy spjaté s cennými čínskými starožitnostmi a artefakty, a dostávají nový život. Čchü a jeho kolegové jsou nyní již více známí jako „mistři v Zakázaném městě“.

MISTŘI V ZAKÁZANÉM MĚSTĚ

Čchü Feng, vedoucí dílny ochrany dřeva, pracuje na kusu nazvaném „Švestkový výklenek“. Jde o dřevěnou plaketu vykládanou zlatem se dvěma nefritovými znaky.

Tato plaketa, která byla vyrobena během vlády císaře Čchien-lunga (1736-1795), visela v Sálu duševní kultivace, kde bydleli císaři dynastie Čching (1644-1911), a kde se

také projednávaly státní záležitosti. Když byl tento sál uzavřen z důvodu čtyřleté rekonstrukce, plaketa byla přemístěna k renovaci. Některé nefrity zasazené v plaketi vypadly a jejich zafixování zpět se ukázalo mnohem obtížnější, než všichni očekávali.

Čchü musel použít speciální typ pojidla vyrobeného z včelího vosku a smůly, protože ostatní lepidla by mohla časem narušit povrch nefritů. Recept na výrobu tohoto přípravku byl ovšem ztracen, proto muselo muzeum použít k opravě vosk, který mělo na skladě.

Po letech úsilí se oddělení podařilo zjistit složení původního vosku pomocí chemické analýzy.

I když mělo oddělení k dispozici všechny správné přísady, museli Čchü a jeho tým ještě počkat, protože hrozilo poškození křehké plakety vlivem teplotní roztažnosti.

„Pokud by proběhlo zasazení nefritů v zimě, teplotní roztažnost by v létě následujícího roku způsobila větší poškození,“ uvedl Čchü.

DUCH ŘEMESLA

Podle Šan Ťi-sianga, ředitele Muzea Zakázaného města, vedla popularita vysílaného dokumentu k růstu žádostí o práci v renovačním týmu.

O dvacet volných pracovních míst v Muzeu Zakázaného města se ucházelo patnáct tisíc žadatelů. Stát se kvalifikovaným památkářem ovšem vyžaduje čas.

Wang Chung-mej, která poprvé přišla do Muzea, aby se dozvěděla více o esenci čínské kultury, se specializuje na renovaci obrazů, které jsou často poškozeny skvr-

nami, plísní nebo jsou v nich díry. Wang pracuje v muzeu už šestnáct let.

„Práce na renovaci obrazů je extrémně náročná, to jsem zjistila hned na začátku, když jsem vzhledem k povaze této práce musela často stát celý den,“ zavzpomínala Wang. „Oddanost této práci a čas mne postupně uklidnily.“

Renovace pouhých tří nebo čtyř obrazů trvá tak zkušené památkáře jako je Wang celý rok. Někdy ještě déle.

Strop a stěny Sálu vyčerpaní pilnou službou, který nechal postavit císař Čchien-lung před svým odchodem do ústraní, pokrývá 170 m² velká krajinomalba zobrazující fialové vistárie,

jeřáby a borovice. Na stavbu sálu dohlížel jezuitský misionář a umělec Giuseppe Castiglioni. Krajinomalba na zdech a na stropě je výjimečně krásná. Wang Chung-mej a její kolegové strávili pět let (od r. 2003 do 2008) renovací poškozeného obrazu, než se jim ho podařilo obnovit do původní krásy.

Řemeslo, které vyžaduje takovou píli, tlačí památkáře na hranici jejich možností a pomáhá jim v procesu sebeovládání, uvedl Čchü, který strávil deset let prací na purpurových zdech Zakázaného města.

>>>

„Pokud jde o restaurování, člověk musí mít trpělivost, obratnost a stále studovat,“ řekl Čchü a dodal, že: „Kvalifikovaný řemeslník musí milovat svou práci, pracovat neúnavně, být pokorný a neustále se musí vzdělávat.“ Veřejnost má nyní příležitost dozvědět se více o této mravenčí práci.

Muzeum Zakázaného města nedávno otevřelo renovační dílnu, která umožňuje veřejnosti sledovat, jak se muzeum stará o kulturní dědictví Číny.

Tato dílna je v současné době největším centrem pro zachování kulturního dědictví v Číně. Používají se zde tradiční techniky, ale dílna je současně rovněž vybavena pokročilými vědeckými zařízeními.

Zaměstnanci dílny se věnují renovaci různých památek včetně látek, dřeva, lakovaných předmětů, keramiky, kovů, hodin, knih, thangk (tibetské svinovací malby, či tapisérie) a nástěnných maleb. Také se zde kopírují kaligrafie a malby.

Dílna nazvaná „Nemocnice pro renovaci“, je otevřena veřejnosti na základě předchozí objednávky. „Muzeum doufá, že touto cestou dále rozšíří povědomí o ochraně kulturního dědictví,“ řekl jeho ředitel Šan Ťi-siang.

DĚDICTVÍ PRO BUDOUCNOST

„Nemocnice pro renovaci je prvním velkým centrem pro renovaci kulturních památek v Číně, které nabízí přístup veřejnosti,“ řekla Wang Chung-mej a upozornila na důležitost předávání tohoto řemesla budoucím generacím.

„Pomáhá to šířit respekt k čínským řemeslům a zvyšuje to veřejné povědomí o tradiční čínské kultuře,“ řekla a dodala, že přítomnost veřejnosti je pro ni také vítaným „vyrušením“ při práci.

„Největším pokladem v Muzeu Zakázaného města nejsou jednotlivé položky, ale dědictví řemesla a ideály, které nám předali umělci, sběratelé a památkáři z minulosti,“ řekl Čchü Feng.

„Neúnavná práce restaurátorů zvyšuje povědomí národní síly a hrdosti. Pokud se nám díky všem našim dovednostem podaří ochránit naše kulturní dědictví, náš národ získá pevnější sebedůvěru,“ uvedl Čchü.

Zdroj: CRI ■

Příslloví: přimalovat hadovi nožky

Kdysi žil ve státě Čchu jeden šlechtic, který po skončení obřadu na uctění památky předků nabídl svým spolustolovníkům číši vína. Hosté, kteří mu přišli pomoci, se vzájemně domluvili, že číše připadne jen jednomu z nich - pro všechny by nestačila. Ať tedy vyhraje a vypije číši ten, kdo jako první namaluje hada.

Jeden host namaloval hada jako první - a už se sápal po číši. Aby na svůj „výkon“ ještě více upozornil, chytil levou rukou číši a pravou pokračoval v malování, řka: „Koukněte se, mám ještě tolik času, že hadovi mohu přimalovat několik nožiček.

Ale než je domaloval, jiný host měl hada hotového. A tak si vzal víno se slovy: „Hada nemá nohy, proč mu je přimalovávat?“ tázal se a vypil víno z číše. A tak host, jenž maloval nožky, přišel o víno. Tato příhoda lidem připomíná, že pokud děláme

nějakou věc, tak bychom se na ni měli plně soustředit a pomocí rozumu a pevné vůle ji dotáhnout do konce. Neměli bychom se předčasně opíjet vítězstvím, a přijít o vše!

Zdroj: CRI ■

古代楚国有个贵族，祭过祖宗以后，把一壶祭酒赏给前来帮忙的门客。门客们互相商量说：“这壶酒大家都来喝则不够，一个人喝则有余。让我们各自在地上比赛画蛇，谁先画好，谁就喝这壶酒。”有一个人最先把蛇画好了。他端起酒壶正要喝，却得意洋洋地左手拿着酒壶，右手继续画蛇，说：“我能够再给它添上几只脚呢！”可是没等他把脚画完，另一个人已把蛇画成了。那人把壶抢过去，说：“蛇本来是没有脚的，你怎么能给它添脚呢！”说罢，便把壶中的酒喝了下去。那个给蛇添脚的人最终失掉了到嘴的那壶酒。

Vliv změny politiky plánování rodičovství na porodnost

Podle statistických údajů Čínské státní komise pro zdraví a plánování rodičovství se v roce 2016 narodilo v Číně 17,86 milionu dětí, což je nejvíc od roku 2000. Podíl druhorozených dětí z celkového počtu narozených se značně zvýšil. Zástupce Státní komise pro zdraví a plánování rodičovství Jang Wen-čuang se vyslovil v tom smyslu, že před rokem 2013 tvořil podíl druhých dětí z celkového počtu novorozenežat 30 procent. V roce 2016 tento podíl přesáhl 45 procent.

Loňský rok byl třetí v pořadí, kdy platila zásada, že pokud je jeden z rodičů jedináček, může mít pár dětí dvě. Současně to byl první rok, kdy začala platit univerzální politika dvou dětí. Tato politika postupně přináší efekt a počet novorozenežat roste.

„V roce 2000 se v Číně narodilo 17,71 milionu dětí. V roce 2002 se tento počet snížil na 16,47 milionu. Od roku 2003 do roku 2013 se roční porodnost stále pohybovala kolem 16 milionů. V posledních několika letech po roce 2014 se v souvislosti s regulací a vstřícnější rodičovskou politikou se počet novorozenežat zvyšuje. V roce 2016 přesáhl počet narozených dětí dokonce 17,86 milionu a stal se rokem s největší natalitou od roku 2000. Ve srovnání s obdobím 12. pětiletého plánu (r. 2011-2015) se počet narozených dětí zvýšil o 1,4 milionu ročně.“

Stojí za pozornost, že vzhledem k zavedení univerzální politiky dvou dětí v současnosti v mnoha velkých městech, například v Pekingu, stoupl počet těhotných žen,

zejména žen ve vyšším věku. Některé porodnice se tak potýkají s problémem nedostatku lůžek. K tomu zástupce Státní komise pro zdraví a plánování rodičovství Čchin Keng řekl:

„13. pětiletý plán stanovil jasné směrnice pro poskytování zdravotních služeb pro ženy a děti. Je třeba zvýšit kapacitu porodních oddělení o 89 tisíc lůžek, navýšit budování záchranných center pro ženy s rizikovým těhotenstvím a pro novorozenažata zajistit výstavbu zdravotnických zařízení. Současně je třeba navýšit počet zdravotnických pracovníků, zejména pediatriů, porodníků a porodních asistentů. Během období 13. pětiletého plánu by měl vzrůst počet příslušných zdravotníků o 140 tisíc, tak by se dalo dosáhnout zlepšení poskytovaných služeb.“

Někteří analytici se domnívají, že efekt univerzální politiky dvou dětí se projevil již v roce 2016, ale přirozený přírůstek čínské populace není ve skutečnosti velký. S rozvojem čínské ekonomiky a společnosti se životní úroveň zvyšuje a náklady na výchovu dětí také neustále rostou. To má vliv na rozhodování rodičů.

Podle průzkumu Státní komise pro zdraví a plánování rodičovství neuvaž-

je 74,5 procent rodičů o druhém dítěti z důvodu finanční zátěže; 61,1 procent kvůli nedostatku životní energie a 60,5 procent proto, že nároky na péči o dítě jsou stále vyšší. Porodnost v současnosti omezuje stále více faktorů, např. vysoké požadavky na péči o dítě, náklady na výchovu, kariérní rozvoj žen a důraz na kvalitu života. V posledních několika letech dochází k neustálému zvyšování cen bytů ve velkých a středních městech. V důsledku toho mnoho rodin odkládá rodičovství. Vedle toho se některé společnosti obávají toho, že druhé dítě způsobí zvýšení nákladů na zaměstnance, což může vést k problému diskriminace v zaměstnání. V některých místech se nedaří zajistit právo žen na mateřskou dovolenou. Mnoho žen žijících ve městech čelí dilematu mezi péčí o rodinu a profesnímu rozvoji.

Jang Wen-čuang se k tomuto tématu vyjádřil:

„Rozvinuté státy podnikají v zájmu podpory rodičovství různá opatření v oblasti ekonomických příspěvků, zvýšení počtu mateřských školek a učitelů. Snaží se usnadnit rodičům návrat z rodičovské dovolené do zaměstnání. Bohužel se ale efekt těchto opatření projevuje nejdříve až za pět, deset let. Na druhé straně je stejně potřeba upevnit budování nové kultury podpory populace a rodičovství. V zájmu zvýšení kvality populace, zlepšení její populační struktury a makro-

skopického plánu je nutné poskytnout všem manželským párům poradenskou,

instruktivní a technickou pomoc ohledně zdraví (zejm. těhotných a dětí), antikoncepce, porodu zdravých dětí a kvalitní výchovy dětí. Současně je třeba zdokonalovat přátelské společenské prostředí, tj. péči o rozvoj žen a dětí.“

Víc než 40 odborů Čínské státní rady se aktivně podílí na tom, aby se rodinám s dětmi dostalo podpory v oblasti zdravotní péče, vzdělávání, sociálního zajištění, daní a upevnění výstavby systému služeb pro ženy a děti. Současně usiluje o zlepšení podmínek v zaměstnávání žen: jejich zákonného práva na mateřskou dovolenou a současně zajištění rovnováhy mezi prací a rodinou.

Zdroj: CRI ■

Deset čínských provincií s nejvyšším životním standardem

OSN s podporou Laboratoře velkých dat společnosti Baidu, zabývající se světovým rozvojem (UNDP), nedávno zveřejnila zprávu o životní úrovni. Tato zpráva, která byla vytvořena na základě velkého sběru statistických dat v Číně, vycházela při zkoumání životní úrovně z dat sebraných v 2 284 krajích po celé Číně.

Zpráva předkládá alternativní způsob měření, tj. použitím indexu životní úrovně (Living Standard Index, LSI), který je vytvořen na základě indexu lidského rozvoje UNDP. Index životní úrovně zahrnuje osm důležitých oblastí života, jako jsou: hygiena toalet, hygiena vnitřní kuchyně, nezávadnost pitné vody, pokrytí internetem, zajištění životních

služeb, hustota a kvalita silniční sítě, intenzita nočního světla a krytí finančních potřeb.

Podle této zprávy je průměrná hodnota čínského indexu životní úrovně 61. Celkem devatenáct provincií, obcí a autonomních regionů se umístilo nad průměrem, včetně jedenácti provincií a obcí z čínského východního pobřeží

a osmi provincií a autonomních oblastí z centrální Číny.

Na prvním a druhém místě stojí dvě jihočínské provincie Če-ťiang a Ťiang-su, za kterými následují dvě samosprávné města Peking a Šanghaj.

Zdroj: CRI ■

Pořadí deseti čínských provincií s nejvyšším životním standardem je následující:

1. Provincie Če-ťiang

LSI: 75,1

2. Provincie Ťiang-su

LSI: 73,7

3. Přímo spravované město Peking

LSI: 71,8

4. Přímo spravované město Šanghaj

LSI: 71,7

5. Provincie Fu-ťien

LSI: 71,1

6. Provincie Šan-tung

LSI: 70,6

7. Provincie Liao-ning

LSI: 68,4

8. Provincie Che-pej

LSI: 68,3

9. Provincie Kuang-tung

LSI: 67,2

10. Samosprávné město Tchien-t'in

LSI: 66,5

Jednoduché recepty z domácí čínské kuchyně

Rajčata s vajíčkem

(si-chung-š' čchao-ti-tan)

Délka přípravy:
max. 20 minut

Suroviny:

4 větší rajčata
2 až 3 vajíčka
1 svazek jarní cibulky:
nakrájíme na větší kolečka
několik stroužků česneku
(podle chuti): nakrájíme na
plátky
sůl
olej

Postup:

- 1) Rajčata spaříme vroucí vodou, necháme chvíli stát, poté oloupeme a nakrájíme.
- 2) Vajíčka rozmícháme a na rozpáleném oleji

uděláme omeletu. Když je hotová, vytáhneme ji z pánve a dáme na stranu.

- 3) Znovu rozpálíme olej, orestujeme cibulku s česnekem a přidáme rajčata. Chvilí je restujeme a dusíme do měkka, rajčata by měla pustit šťávu.
- 4) Přidáme natrhanou omeletu, chvíli ještě restujeme a nakonec podle chuti osolíme.

Tip:

1. Pokud jsou rajčata kyselá, můžeme přidat při dušení trochu cukru.
2. Pro zvýraznění chuti pokapeme sezamovým olejem.

Rajčato-vajíčková polévka

(si-chung-š' ti-tan tchang)

Délka přípravy: max. 15 minut

Suroviny:

4 větší rajčata
3 vajíčka
1 svazek jarní cibulky
sůl
olej

Postup:

- 1) Rajčata spaříme vroucí vodou, necháme chvíli stát, poté oloupeme a nakrájíme. Nakrájíme také jarní cibulku.
- 2) Na rozpáleném oleji orestujeme cibulku, přidáme rajčata a necháme dusit, až se rajčata téměř rozvaří. Poté zalijeme vodou a necháme chvíli vařit.
- 3) Vajíčka rozbijeme a rozmícháme, za stálého míchání nalijeme do vroucí polévky. Nakonec osolíme a můžeme podávat.

Čínský hovězí guláš

(chung-sao niou-žou)
na český způsob

Délka přípravy: cca 60 minut

Suroviny:

1 kg hovězího masa
1 svazek jarní cibulky
2-3 mrkve
čerstvý zázvor
4 lžice světlé sójové omáčky
pepř
sůl
olej
2 brambory

- 1) Cibulku a zázvor nakrájíme nadrobno, maso a očištěnou mrkev nakrájíme na kousky cca 3 x 3 cm.
- 2) Na řádně rozehřátý olej dáme cibulku se zázvorem a chvíli restujeme, pak přidáme maso. Když maso ztratí barvu, přidáme sójovou omáčku, chvíli dusíme.

Poté opepříme, zalijeme vodou, přidáme nastrohané brambory (můžete přidat i kousky nakrájených brambor) a necháme vařit.

- 3) Přibližně po jedné hodině přidáme mrkev a dusíme dalších dvacet minut.

- 4) Když maso změkne, osolíme a můžeme podávat.

Pozn.: Strouhané brambory se přidávají místo bramborového škrobu, aby bylo maso měkké a šťavnaté.

INZERCE 201630002

INZERCE 201630002

Zhai Hua Kungfu Těstoviny

华龙斋

HUA LONG ZHAI

DOMÁCÍ ČÍNSKÁ KUCHYŇE SHIFU ZHAI HUA

翟华 功夫面

Otevírací doba:
Pondělí - Sobota:
10:00 - 22:00
Neděle: ZAVŘENO

Tel.: 728 670 585
Adresa: Oblouková 36, Praha 10 Vršovice
www.facebook.com/HuaLongZhai

| STUDENT | AGENCY |

Rozumíme letenkám

Peking

od 11 490 Kč*

* Tam i zpět včetně všech poplatků.
Cena platná v době tisku.

K letence kompletní servis • ubytování • pojištění • víza
• pronájem aut • parkování u letiště • dárek k letence

www.studentagency.cz

Uzly přitahující štěstí

Umění ozdobných uzlů je pro Čínu nezaměnitelné svými tvary i symbolikou. Představují jednotu, štěstí a harmonii. Bývají zavěšené na rozličných místech a zdobí nejrůznější předměty jako šperky, lampiony, vějíře atp.

Vázání uzlů bylo lidem známe již v době, kdy začali spojovat jednotlivé části kůže k sobě tak, aby z nich vytvořili oděv a tím se chránili před zimou a nepříznivým počasím. S postupem času a s vývojem civilizace začali staří Číňané využívat uzly i k jiným účelům. Vzniklo uzlové písmo, které sloužilo k zaznamenávání množství zásob, a odtud byl již jen malý krůček k ozdobám a ozdobným uzlům. Znalci začali v roce 1980 shromažďovat a sestavovat ozdobné uzly tak, jak v Číně vznikaly v průběhu staletí. Po prostudování struktury jednotlivých uzlů se mnozí nadšenci pustili do vymýšlení nových vzorů a vytváření nových a nových variací.

Uzlované ozdoby se skládají z více než dvanácti typů uzlů, které se podle svého užití, tvaru nebo svého vzniku nazývají různými názvy. Například dvou mincový uzel je tvořen z jakoby dvou navzájem se překrývajících mincí, které se používaly v dřívějších dobách. Knoflíkový uzel se používá místo knoflíků a má tedy kromě dekorativní ještě i zapínací funkci. Uzel obrácené svastiky vychází z buddhistického symbolu, který býval často viděn na praporech visících z opasku buddhistické Bohy-

ně milosrdenství. Základní uzel, podle kterého se dají vytvářet nesčetné variace, se skládá z několika smyček jdoucích za sebou. Také představuje buddhistický koncept neustálého pokračování a zároveň i původu všech věcí.

Pokud jsou čínské dekorativní uzly použity ke spojení dvou předmětů, jsou velice pevné a praktické. Kromě toho, je-

jich různorodý a často poměrně složitý tvar plní i dekorativní funkci. Rozlišujeme množství rozličných kombinací. Nicméně existují určitá pravidla, jak má taková ozdoba vypadat, aby působila hezky. Nejdůležitějším pravidlem je symetrie, která nejvíc vyhovuje čínskému vkusu a je považována za jakýsi standard. Kromě dvoj mincového uzlu jsou všechny ostatní typy trojrozměrné. Většinou se vážou ze dvou stran, což vede k pevnosti výsledného díla a k udržení správného tvaru i po zavěšení na stěnu nebo ze

stropu. Uprostřed se ponechává prostor pro další ozdobný prvek, např. drahé kameny nebo perly. Uzly často zdobí i šperky z drahokamů nebo polodrahokamů, doplňují symbolický význam předmětu.

Výroba uzlové ozdoby se skládá ze tří kroků. Nejprve se vážou jednotlivé ozdobné uzly, pak se připevňují k sobě a v posledním kroku se

dokončuje vnější vzhled celé dekorace, upravují se jednotlivé části a přidávají se drahé kameny nebo jiné doplňky. Zatímco jednotlivé kroky k vázání uzlů jsou jasně dané, ve fázi upevňování se formuje výsledný tvar celé ozdoby. V tomto stádiu se určuje velikost jednotlivých smyček či oušek, pevnost a síla utažení a jemnost jednotlivých linií.

Ozdobné uzly se od svého počátku používaly v palácích stejně jako v obyčejných

příbytcích. Nejen v dobách dávnych, i v současnosti zůstávají nedílnou součástí života Číňanů.

Zdroj: CRI ■

Čínský rozhlas pro zahraničí (CRI) je státní rozhlasovou stanicí, která jako jediná z čínských stanic vysílá do celého světa. CRI zahájil svoji činnost 3. prosince 1941 a od té doby tuto činnost neustále rozšiřuje. V současné době má v zahraničí 32 zpravodajských kanceláří a vysílá v 61 jazycích, stal se tedy mezinárodní mediální organizací, která disponuje obrovskou informační sítí. Cílem CRI je seznámit svět s Čínou i Čínu se světem a posílit vzájemné poznání a porozumění.

Česká sekce CRI funguje od roku 1968. Kromě vysílání na krátkých vlnách začala v březnu 2004 vysílati na středních vlnách. Od prosince 2003 byly oficiálně uvedeny do provozu také webové stránky v českém jazyce, kde najdou čtenáři spoustu zajímavých článků o kultuře, tradicích, umění a také o aktuálním dění v Číně i v zahraničí.

Vysílání do éteru

České vysílání CRI zachytíte denně na krátkých vlnách:

SEČ 20:00-20:30/ SELČ 21:00-21:30
na frekvenci: 7325kHz, 7415kHz, 9515kHz

SEČ 20:30-21:00/ SELČ 21:30-22:00
na frekvenci: 7305kHz/43.27m, 7415kHz/25.48m

SEČ 12:00-13:00/ SELČ 13:00-14:00
na frekvenci: 13685kHz, 15225kHz/19.7m, 17570kHz/17.07m

na středních vlnách:

SEČ/SELČ 23:30-00:30 na frekvenci: 1458kHz

Czech service

16A Shijingshan Road
Beijing 100040 China
Tel.: +86-010-68892324

+86-010-68892387
Fax: +86-010-68892322
E-mail: cze@cri.com.cn
<http://asiednes.cz>

